

PLÁN DÍLČÍHO POVODÍ DYJE 2021–2027

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODNÍ PROSTŘEDÍ

Textová část

Pořizovatel:

Povodí Moravy, s.p.
Dřevařská 11, 602 00 Brno

Ve spolupráci s:

Krajským úřadem Jihomoravského kraje,
Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno

Krajským úřadem Kraje Vysočina
Žižkova 1882/57, 587 33 Jihlava

Krajským úřadem Jihočeského kraje,
U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice 7

Krajským úřadem Pardubického kraje,
Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice

Krajským úřadem Zlínského kraje,
třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

Krajským úřadem Olomouckého kraje,
Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

a dotčenými ústředními správními úřady

Ministerstvem zemědělství
Ministerstvem životního prostředí
Ministerstvem zdravotnictví

Ministerstvem dopravy
Ministerstvem obrany
Ministerstvem pro místní rozvoj

Na pořízení Plánu dílčího povodí Dyje ze svých rozpočtů finančně přispěly: Pardubický kraj a Zlínský kraj.

Obsah

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODU.....	4
IV.1. Stanovené cíle	4
IV.1.1. Cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů	4
IV.1.1.1. Povrchové vody	4
IV.1.1.1.1. Zamezení zhoršení stavu	5
IV.1.1.1.2. Dosažení dobrého stavu/potenciálu	5
IV.1.1.1.3. Snížení znečištění prioritními látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků nebezpečných prioritních látek.....	6
IV.1.1.2. Podzemní vody	6
IV.1.1.2.1. Zamezení nebo omezení vstupu nebezpečných a závadných látek.....	7
IV.1.1.2.2. Zamezení zhoršení stavu	7
IV.1.1.2.3. Dosažení dobrého stavu.....	7
IV.1.1.2.4. Odvrácení významných vzestupných trendů	8
IV.1.1.3. Chráněné oblasti vázané na vodní prostředí	8
IV.1.2. Cíle pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb.....	8
IV.1.2.1. Ochrana a užívání vodních zdrojů s ohledem na očekávané dopady klimatické změny.....	9
IV.1.2.2. Stanovení požadované míry zabezpečení vodních zdrojů.....	10
IV.1.3. Cíle pro zlepšení vodních poměrů a ochranu ekologické stability	11
IV.2. Návrh zvláštních a méně přísných cílů	12
IV.2.1. Prodloužení lhůt (dle čl. 4, odst. 4 RSV)	14
IV.2.2. Méně přísné cíle (dle čl. 4, odst. 5 RSV)	16
IV.2.3. Dočasné zhoršení stavu (dle čl. 4, odst. 6 RSV)	16
IV.2.4. Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4, odst. 7 RSV)	17

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODU

IV.1. Stanovené cíle

IV.1.1. Cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů

Environmentální cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů jsou obecně dvou typů. Jde o cíle rámcové a cíle konkrétní.

Rámcové cíle jsou cíle obecné, platné pro všechny vodní útvary a jsou definovány ustanovením § 23a vodního zákona, transpozicí požadavků Rámcové směrnice. Konkrétní environmentální cíle jsou v naprosté většině dány hodnotami (limity) dobrého stavu v příslušných metodikách pro hodnocení jednotlivých složek stavu vodních útvarů. V případě, že limitů dobrého stavu není možné z určitých důvodů dosáhnout, stanovují se pro každý vliv a vodní útvar individuálně. Kromě hodnocení stavu vodních útvarů pak mohou v případě chráněných území platit specifické a přísnější cíle, případně nadregionální cíle, dohodnuté se sousedními zeměmi, aby bylo možné dosáhnout environmentálních cílů i na jejich území. Pokud jsou v takových případech navrženy dva cíle s různými limity, rozhoduje přísnější z nich.

Základními podklady k vymezení rámcových a následně konkrétních environmentálních cílů jsou:

- Čl. IV Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen: „Rámcová směrnice o vodách“),
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů,
- Mezinárodní plány povodí a národní strategie v oblasti vodního hospodářství a ochrany životního prostředí.

IV.1.1.1. Povrchové vody

Rámcovými cíli dle NPP pro zlepšení stavu povrchových vod jsou:

- zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod,
- zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů těchto vod (s výjimkou umělých a silně ovlivněných vodních útvarů) a dosažení jejich dobrého stavu,
- zajištění ochrany a zlepšení stavu všech umělých a silně ovlivněných vodních útvarů a dosažení jejich dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu,
- cílené snížení znečištění nebezpečnými látkami, nutrienty a organickými látkami, tj. zastavení nebo postupné odstranění emisí těchto látek a zabránění jejich vnosu z plošných zdrojů.

Konkrétní cíle mají být stanoveny v souladu s § 12 odst. 3 vyhlášky č. 24/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro jednotlivé vodní útvary nebo typy vodních útvarů.

IV.1.1.1.1. Zamezení zhoršení stavu

Cílem je zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod. Cíle má být dosahováno prováděním potřebných opatření.

Vzhledem ke změnám některých metodik a limitů v hodnocení stavu útvarů povrchových vod nelze jednoznačně případné zhoršení stavu prokázat. V druhém plánovacím období byly některé z ukazatelů (cílů) z důvodu neprobíhajícího monitoringu nehodnoceny s předpokladem, že jsou vyhovující, ale nyní se monitorují a nevyhovují. Vlastní porovnání s hodnocením stavu 2012 musí proběhnout na jednotných limitech, ve stejných profilech a se stejným rozsahem sledovaných parametrů. Předpokládá se, že stav se obecně nezhoršuje, tudíž je tento cíl splněn.

IV.1.1.1.2. Dosažení dobrého stavu/potenciálu

Cílem je zajistit ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech útvarů povrchových vod (s výjimkou umělých a silně ovlivněných vodních útvarů) a dosáhnout jejich dobrého ekologického a chemického stavu. U umělých (AWB) a silně ovlivněných (HMWB) vodních útvarů je cílem dosáhnout jejich dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu.

Cíle pro dosažení dobrého stavu vycházejí z metodik pro hodnocení jednotlivých složek stavu útvarů povrchových vod. Tam, kde bylo při hodnocení stavu zjištěno, že není dobrý stav dosažen, byly stanoveny cíle, vedoucí k dosažení tohoto stavu, tj. limity dobrého stavu pro nesplněné ukazatele. Limity dobrého stavu vycházejí z aktuálních schválených metodik použitých k hodnocení stavu vodních útvarů ve 3. plánovacím období. Vlivy způsobující nedosažení dobrého stavu pro jednotlivé vodní útvary, stejně jako cíle, jsou uvedeny v přílohové tabulce IV.1.1a.

Cíle pro dosažení dobrého chemického stavu jsou určeny obdobně, jak je uvedeno výše. Dobrý ekologický potenciál lze definovat tak, že se jedná o maximální možný dosažitelný stav při zachování udržitelného užívání.

Cíle pro dosažení dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu u HMWB a AWB vycházejí z cílů pro dosažení dobrého stavu útvarů povrchových vod snížených o zhoršení způsobené nezbytným užíváním vodního útvaru. Konkrétní cíle pro jednotlivé silně ovlivněné vodní útvary jsou uvedeny v tabulkové příloze IV.1.1a, umělé vodní útvary nejsou v dílčím povodí Dyje vymezeny.

Tabulka IV.1.1a - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod - chemický stav

Kategorie	Celkový počet útvarů povrchových vod	Environmentální cíle		
		Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
řeka	116	60	56	0
jezero	14	14	0	0

Tabulka IV.1.1b - Přehled útvarů povrchových vod v nevyhovujícím chemickém stavu a významné vlivy

Počet útvarů povrchových vod s hodnocením					
Nevyhovující chemický stav (celkem 56 útvarů povrchových vod)					
Kategorie	Významné vlivy				
	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Jiný	Neznámý	Žádný
řeka	7	56	3	0	0
jezero	0	0	0	0	0

Tabulka IV.1.1c - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod - ekologický stav/potenciál

Kategorie	Celkový počet útvarů povrchových vod	Environmentální cíle		
		Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
řeka přirozené	106	1	105	0
řeka HMWB	10	0	10	0
jezero HMWB	14	0	14	0
Celkem	130	1	129	0

Tabulka IV.1.1d - Přehled útvarů povrchových vod v nevyhovujícím ekologickém stavu/potenciálu a významné vlivy

Počet útvarů povrchových vod s hodnocením									
Nevyhovující ekologický stav/potenciál (celkem 129 útvarů povrchových vod)									
Kategorie	Významné vlivy								
	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Odběry vody	Fyzické změny	Příčné překážky	Hydrologické změny	Jiný	Neznámý	Žádný
řeka přirozené	82	90	0	10	8	3	5	0	0
řeka HMWB	7	6	0	5	9	0	3	0	0
jezero HMWB	3	5	0	0	9	1	8	0	0

IV.1.1.1.3. Snížení znečištění prioritními látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků nebezpečných prioritních látek

Vzhledem k tomu, že předchozí dva cíle pro relevantní ukazatele (ukazatele definované jako prioritní nebo nebezpečné prioritní látky) nejsou plošně splněny, jsou tyto cíle prozatím ponechány v úrovni cílů pro dobrý stav nebo potenciál.

Přílohy:

Tabulka IV.1.1a - Vlivy, způsobující nedosažení dobrého stavu útvarů povrchových vod (tabulka v příloze)

[Mapa IV.1.1a - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod - ekologický stav/potenciál](#)

[Mapa IV.1.1b - Environmentální cíle pro útvary povrchových vod - chemický stav](#)

IV.1.1.2. Podzemní vody

Environmentálními cíli pro útvary podzemních vod jsou:

- zamezení nebo omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod a zamezení zhoršení stavu všech vodních útvarů těchto vod,
- zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů podzemních vod a zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejím doplňováním a dosažení dobrého stavu těchto vod,
- odvrácení jakéhokoli významného a trvalého vzestupného trendu koncentrace nebezpečných, zvláště nebezpečných látek a jiných závadných látek jako důsledku dopadů lidské činnosti, za účelem snížení znečištění podzemních vod.

Aby bylo možné dosáhnout environmentální cíle útvarů podzemních vod, je potřeba navrhnout opatření na významné antropogenní vlivy, které způsobují nedosažení dobrého stavu nebo brání dosažení ostatních cílů ochrany vod.

Přehled o dosažení cílů na 22 útvarech podzemních vod v dílčím povodí Dyje uvádí následující tabulka IV.1.1e a podrobnější údaje jsou uvedeny v tabulce IV.1.1f.

Tabulka IV.1.1e - Environmentální cíle pro útvary podzemních vod

Počet útvarů podzemních vod	Environmentální cíle	
	Dosaženy	Nedosaženy
Chemický stav	5	17
Kvantitativní stav	20	2

Tabulka IV.1.1f - Přehled útvarů podzemních vod v nevyhovujícím stavu a významné vlivy

Počet útvarů podzemních vod s hodnocením		Významné vlivy (počet VÚ)			
Nevyhovující chemický stav	17	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Následky těžby	Neznámý
		8	17	0	10
Nevyhovující kvantitativní stav	2	Odběry	Následky těžby	Ostatní	Neznámý
		2	0	0	0

IV.1.1.2.1. Zamezení nebo omezení vstupu nebezpečných a závadných látek

Cílem je zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných a závadných látek do podzemních vod, do kterých se řadí hlavně vybrané kovy, polyaromatické uhlovodíky, chlorované uhlovodíky a pesticidy. Tento cíl je řešen opatřeními, vztahujícími se jednak k plošným zdrojům znečištění (zemědělství – pesticidy a atmosférická depozice – polyaromatické uhlovodíky a kovy) a k bodovým zdrojům znečištění, což jsou hlavně stará kontaminovaná místa. Problematické látky, způsobující nedosažení dobrého chemického stavu, jsou uvedeny v tabulkové příloze IV.1.1b.

Příloha:

Tabulka IV.1.1b - Environmentální cíle pro zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných a závadných látek do podzemních vod (tabulka v příloze)

IV.1.1.2.2. Zamezení zhoršení stavu

Cílem je zamezení zhoršení stavu všech útvarů podzemních vod. Cíle má být dosahováno prováděním potřebných opatření.

Zhoršení stavu lze pro chemický stav zjistit buď prognózou významných vlivů k roku 2027 (což je u podzemních vod vzhledem ke značné nepřesnosti problematické), nebo na základě hodnocení významných vzestupných trendů koncentrací znečišťujících látek v podzemních vodách. V dílčím povodí Dyje byl zjištěn významný stoupající trend v 7 útvarech podzemních vod (viz také kapitola IV.1.1.2.4), nicméně kromě jednoho útvaru se jedná o podzemní vody, které jsou v nevyhovujícím chemickém stavu a ukazatele s významným rostoucím trendem odpovídají významným vlivům, na které jsou již zacílena opatření pro dosažení dobrého stavu. Zbývající útvary mají vzestupný trend pro kadmium, které pravděpodobně pochází ze starého kontaminovaného místa, pro něž je opatření plánováno.

Pro kvantitativní stav lze zhoršení stavu odhadovat pouze na základě zvyšujícího se sucha, kdy dílčí povodí Dyje patří mezi území, kde se v posledních letech sucho a nedostatek vody projevuje ve zvýšené míře (hlavně od roku 2017). Zároveň přírodní podmínky většiny útvarů dílčího povodí nedovolují vyšší odběry podzemních vod, takže se dá předpokládat, že současně s významnějším suchem poklesnou i realizované odběry. Jedinou výjimkou je Ústecká synklinála v povodí Svitavy, kde se nachází nejvýznamnější vodárenský odběr - prameniště Březová, kde se v roce 2015 odebíralo 876 l/s. I zde však hrozilo, že nebude možné čerpat potřebné množství vody, takže se odběry vody přesouvaly k povrchové vodě (na VN Vír) a bylo potřebné omezovat jiné typy užívání (např. závlahy), omezovat obecné užívání vod i využívat mimořádná opatření.

Z hlediska Rámcové směrnice tedy pravděpodobně nedojde k významnějšímu zhoršení kvantitativního stavu útvarů podzemních vod a nedostatek vody pro zásobování je nutné řešit opatřeními, která jsou obsažena v listu opatření typu C „Opatření k prevenci a zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody“.

IV.1.1.2.3. Dosažení dobrého stavu

Cílem je dosažení dobrého chemického stavu všech útvarů podzemních vod, které byly vyhodnoceny jako nevyhovující, a zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejím doplňováním pro útvary s nevyhovujícím kvantitativním stavem.

Cíle pro dosažení dobrého stavu vycházejí z hodnocení stavu útvarů podzemních vod. Jedná se o nevyhovující ukazatele jakosti v podzemních vodách (chemický stav) a nevyhovující bilanční hodnocení za šestileté období (kvantitativní stav) a k nim přiřazených antropogenních vlivů, které nedosažení dobrého stavu způsobují. Podrobný výčet těchto antropogenních vlivů a skupin ukazatelů ve vodních útvarech je uveden v tabulkové příloze IV.1.1c.

Přílohy:

Tabulka IV.1.1c - Vlivy, způsobující nedosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod (tabulka v příloze)

Mapa IV.1.1c - Environmentální cíle pro útvary podzemních vod - chemický stav

Mapa IV.1.1d - Environmentální cíle pro útvary podzemních vod - kvantitativní stav

IV.1.1.2.4. Odvrácení významných vzestupných trendů

Cílem je odvrácení jakéhokoliv významného a trvalého vzestupného trendu koncentrace nebezpečných, zvláště nebezpečných látek a jiných závadných látek v podzemních vodách jako důsledku dopadů lidské činnosti. Významné vzestupné trendy byly zjištěny u 7 útvarů podzemních vod.

IV.1.1.3. Chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

Rámcovými cíli pro zlepšení stavu vod v jednotlivých chráněných oblastech jsou podle vodního zákona stejné cíle jako pro povrchové vody (viz kapitola IV.1.1.1.) a pro podzemní vody (viz kapitola IV.1.1.2.). Pokud jsou v chráněných oblastech pro vodu stanoveny zvláštními právními předpisy odlišné požadavky, musí se zde zohlednit i tyto cíle.

Ve všech chráněných oblastech jsou zpravidla sledovány cíle, které podporují dosažení dobrého stavu vodních útvarů, popřípadě jsou z právních předpisů odvozeny ještě další přísnější požadavky. Zejména ve vazbě na oblasti vymezené pro odběr vody určené k lidské spotřebě mají specifické cíle ochrany těchto území přímou souvislost s environmentálními cíli Rámcové směrnice.

IV.1.2. Cíle pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb

Rámcovými cíli ve vodohospodářských službách dle Národních plánů povodí jsou:

V okruhu rozvoje a obnovy vodohospodářské infrastruktury:

- zvyšovat počet obyvatel připojených na vodovody pro veřejnou potřebu v souladu s cíli Protokolu o vodě a zdraví a zajistit přístup k pitné vodě pro všechny, zejména podporovat, aby se na vodovod pro veřejnou potřebu mohli připojit i obyvatelé v okrajových místech měst a obcí a obyvatelé malých obcí,
- podporovat zajištění kvalitních zdrojů pitné vody pro individuální zásobování domácností, pro které z technických nebo ekonomických důvodů není možné připojení na vodovod pro veřejnou potřebu,
- urychlit obnovu poruchových a zastaralých vodovodních sítí a tím snížit jak ztráty pitné vody ve vodovodních sítích pod úroveň 5 000 l/km/den, dlouhodobě pak na úroveň nejvyšších států Evropské unie, a snížit počty havárií a související negativní důsledky, zejména na infrastrukturu měst,
- zvyšovat počet obyvatel připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu zakončenou mechanicko-biologickou ČOV tam, kde je to technicky a ekonomicky vhodné. V ostatních případech je potřebné zajistit jiné vhodné zneškodňování odpadních vod v souladu s platnými právními předpisy a vždy také s ohledem na dosahování dobrého stavu vod a ochranu vodních zdrojů,
- zabezpečit potřebné finanční prostředky pro vodní hospodářství diverzifikací finančních zdrojů účinným uplatněním principu „uživatel“ platí a „znečišťovatel platí“ za nakládání s vodami, využíváním vodních zdrojů,
- zajistit pokračování investičních podpor pro rozvíjení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací s akcentem na malé obce. V případech, kdy bude uvažováno decentrální čištění odpadních vod (jedná se především o malé domovní čistírny, tedy individuální řešení, které nelze uplatňovat v plánech rozvoje vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu), pak takové řešení musí odpovídat požadavkům vodního zákona, podle kterého se také takový záměr bude povolovat nebo ohlašovat. Srážkové vody budou v souladu s § 5 odst. 3 vodního zákona a dalšími právními předpisy řešeny dle TNV 75 9011 a ČSN 75 9010.

V okruhu zlepšování kvality a zabezpečení vodohospodářských služeb:

- vytvářet podmínky pro povolená nakládání s vodami k umožnění spolehlivého poskytování vodohospodářských služeb, aby voda používaná pro úpravu na vodu pitnou splňovala požadavky na její jakost v souladu s vyhláškou č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- zajištění podmínek pro plavbu při zachování dobrého ekologického stavu nebo potenciálu útvarů povrchových vod. Pokud není ekologický stav či potenciál dosažen z důvodu zajištění plavebních podmínek, pak je nutné průběžně snižovat tento dopad a vést postupně ke zlepšení pomocí vhodných kompenzačních opatření v celé délce plavební cesty a plánované prohrádky provádět šetrně s ohledem na zachování vhodných biologických podmínek,

- zabezpečit vysokou míru spolehlivosti provozu vodních děl pro poskytování vodohospodářských služeb včetně zajištění jejich bezpečnosti; jde zejména o přehrady, jezy a další vodní díla, která jsou v trvalém provozu 30 až 100 i více let a budou ve střednědobém a dlouhodobém výhledu vyžadovat zásadní rekonstrukce (k těmto rekonstrukcím přistupovat šetrně s ohledem na ochranu přírody a krajiny),
- v souvislosti s klimatickou změnou pravidelně vyhodnocovat na základě nových monitorovaných dat míru zabezpečení vodních zdrojů a snažit se zajistit její udržitelnost,
- podporovat propojování vodovodů do vodárenských soustav s kapacitními a kvalitními vodními zdroji,
- omezit případy nedodržování limitních hodnot jakosti pitné vody (vyjádřené jako % nedodržování limitních hodnot):
  - u vodovodů nad 5 000 obyvatel – do 0,1 % u ukazatelů s nejvyšší mezní hodnotou (NMH) a do 1,0 % u ukazatelů s mezní hodnotou (MH),
  - u vodovodů do 5 000 obyvatel – do 1,0 % u ukazatelů s NMH, do 3,0 % u ukazatelů s MH.
- zdokonalovat systémy zabezpečení vodohospodářských služeb za mimořádných a krizových situací,
- vytvářet efektivní regulační nástroje veřejné správy, se záměrem dosáhnout korektních vztahů mezi poskytovateli a odběrateli vodohospodářských služeb,
- snižovat množství srážkových vod odváděných jednotnou i oddílnou dešťovou kanalizací,
- snižovat množství odváděných balastních vod, resp. podzemních vod infiltrujících do stokových systémů, odváděných jednotnou, oddílnou splaškovou i dešťovou kanalizací minimálně do úrovně ekonomicky odůvodnitelných finančních nákladů.

V okruhu uplatňování principu návratnosti nákladů vodohospodářských služeb:

- zabezpečit potřebné finanční prostředky pro vodní hospodářství diverzifikací finančních zdrojů účinným uplatněním principu "uživatel platí" a "znečišťovatel platí" za nakládání s vodami, využívání vodních zdrojů a za ochranu před povodněmi a suchem,
- vytvářet podmínky pro zajištění trvalé udržitelnosti investic obnovou podle racionálních plánů financování obnovy za podmínek sociálně přijatelné ceny pro vodné a ceny pro stočné a zajistit pokračování investičních podpor pro rozvíjení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací s akcentem na malé obce.

V okruhu plánování v oblasti vod a koncepce rozvoje vodovodů a kanalizací:

- dále rozvíjet obsah a integraci informací v databázích Informačního systému veřejné správy rozběhnutím II. fáze projektu Informačního systému VODA České republiky,
- zabezpečovat informační systém na úseku vodovodů a kanalizací pro podporu výkonu veřejné správy v souladu se zákonem č. 274/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací IS VaK - modul PR VaK - Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (PRVKÚ ČR) a Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů (PRVKÚK),
- zajišťovat průběžné aktualizace uvedených koncepcí společně se vzájemným přenosem databází a dokumentů,
- dále vydávat stanoviska k jednotlivým navrhovaným aktualizacím uvedených koncepcí včetně stanovisek k řešením centrálních nebo decentrálních systémů odkanalizování a čištění odpadních vod,
- zavést evidenci dešťových oddělovačů na stokových sítích.

Cíle pro hospodaření s podzemními a povrchovými vodami včetně udržitelného užívání těchto vod jsou obsaženy v Koncepci ochrany před následky sucha pro území České republiky, Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu.

IV.1.2.1. Ochrana a užívání vodních zdrojů s ohledem na očekávané dopady klimatické změny

K projevům klimatické změny ovlivňujícím vodní zdroje patří především dlouhodobé sucho, které v souvislosti s pokračujícím trendem nárůstu průměrné teploty vzduchu přibližně o 1,7 až 2,8 °C do roku 2050, zapříčiňuje nepříznivý stav na vodních tocích a pokles hladin podzemních vod.

Vyšší teplota vzduchu indikuje změnu charakteru srážek v zimním období ze sněhu na déšť a tedy i menší zásobu vody ve sněhové pokrývce. Doba jarního tání se posunuje směrem do zimy. Takový vývoj klimatických veličin vede ke snížení dotace podzemních vod a k poklesu průtoků zejména v málo vodných obdobích na přechodu léta a podzimu, což ovlivňuje vydatnost vodních zdrojů.

Významná období sucha se v podzemních vodách opakují v přibližně 10 – 12 letých periodách, přičemž jejich extremita kolísá. Nejvýznamnější sucho v podzemních vodách se v dílčím povodí Dyje vyskytlo v období 2015 až 2018 (roky 2019 a 2020 zatím nebyly podrobně vyhodnoceny, nicméně podzemní vody byly prakticky celý rok 2019 podnormální). Dá se očekávat, že takovéto suché periody se budou objevovat častěji, pro podzemní vody je ale nejzávažnější jejich dlouhé trvání. Hydrologické sucho se nejrychleji projevuje v mělkých podzemních vodách, kde dochází k téměř okamžitému poklesu hladin podzemních vod (které se s dlouhotrvajícím suchem zhoršuje) ale při příznivější situaci (vyšší úhrny srážek a nižší průměrné teploty po dobu několika měsíců, tak jako v období jaro – léto 2020) se situace výrazně zlepší. Je ale zároveň zřejmé, že ani velké vydatnosti na počátku roku nemusí zajistit příznivý vývoj na další měsíce. Významným ukazatelem dalšího vývoje vydatností jsou hodnoty před nástupem vegetačního období. Jsou-li hodnoty kolem počátku dubna nepříznivé (podnormální), je doplnění tohoto deficitu i při normálním průběhu léta a podzimu málo pravděpodobné. Oproti tomu hluboké geologické struktury s vyšší zásobou podzemní vody reagují na hydrologické sucho se značným zpožděním, ovšem pokud k zaklesnutí hladin dojde (ať již suchem nebo zvýšením odběrů), trvá jejich doplnění výrazně déle. Obzvláště pro hluboké geologické struktury je důležité delší nadnormální období a větší zásoba sněhu a jeho postupné odtávání. V dílčím povodí Dyje převažují odběry mělkých podzemních vod a odběry z kvartérních sedimentů v blízkosti větších toků, které jsou zranitelnější i vůči kratším epizodám sucha.

Ochrana vodních zdrojů v souvislosti s potlačením dopadů klimatické změny spočívá v optimalizaci vodního režimu v krajně komplexním a integrovaným způsobem. U užívání povrchových vod je při očekávaných negativních změnách hydrologického cyklu a jakosti vody nebezpečí porušení funkce vodohospodářské infrastruktury, zvýšení nároků na odběry a omezování užívání. V důsledku poklesu zásob podzemních vod je nebezpečí zvýšení nároků na odběr povrchové vody pro zabezpečení dodávek vody. Ochrana proti těmto jevům spočívá obecně v omezování užívání vod v kombinaci s aplikací mimořádných vodohospodářských opatření (převody vody během suchých epizod, mimořádné manipulace na vodních nádržích atd.).

Řešení sucha jako přírodní katastrofy dosud není právně ukotveno. Koncepce environmentální bezpečnosti 2016 – 2020 s výhledem do roku 2030 a zpracované metodiky předpokládají, že jednotlivá období sucha bude možné klasifikovat podle rozsahu a závažnosti. V případě, že v tomto období přijatá opatření stále nepovedou ke zlepšení situace a dopady nebude možné zvládat běžnými prostředky, bude vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav podle krizového zákona. Tento systém předpokládá, že při překročení příslušné prahové hodnoty indikátorů sucha bude prostřednictvím Českého hydrometeorologického ústavu vydáno upozornění na vznik příslušného stavu ohrožení suchem (bdělost, pohotovost) v režimu připravenosti.

IV.1.2.2. Stanovení požadované míry zabezpečení vodních zdrojů

Míra zabezpečení udává požadovanou pravděpodobnost bezporuchové dodávky vody. Lze ji vyjádřit buď pouhým počtem výskytu poruch, nebo jejich trváním (dny, měsíce) anebo podle dodaného/nedodaného objemu.

Norma ČSN 75 2405 Vodohospodářská řešení vodních nádrží není legislativně závazná a je určena pro zpracování vodohospodářských řešení a vodohospodářských plánů vodních nádrží, to znamená je určena pro vody povrchové, nikoliv podzemní.

Norma obsahuje kategorizaci odběrů podle významnosti a k nim doporučené hodnoty zabezpečení.

Tyto hodnoty byly převzaty jako cíle pro vodárenské nádrže:

Třída A > 99,5 % (přípustné omezení odběru při poruše do 30 %)

- vodovody pro více než 150 tisíc obyvatel
- tepelné elektrárny nad 500 MW a jaderné elektrárny

Třída B > 98,5 % (přípustné omezení odběru při poruše do 30 %)

- vodovody pro 50 – 150 tisíc obyvatel
- tepelné elektrárny nad 500 MW
- průmysl celostátního významu

- minimální zůstatkový průtok ve vodním toku pod nádrží a v určených profilech vodního toku

Třída C > 97,5 %

- vodovody do 50 tisíc obyvatel
- průmysl krajského významu
- živočišná výroba mimo ryb a drůbeže

Třída D > 95 %

- vodní elektrárny (dohodnutý průtok)
- místní průmysl
- závlahy
- chov ryb
- lesnictví
- rekreace

IV.1.3. Cíle pro zlepšení vodních poměrů a ochranu ekologické stability

V dílčím povodí Dyje byly stanoveny následující rámcové cíle:

- zajištění ochrany vodních poměrů v krajině i v urbanizovaných územích,
- obnova přirozeného vodního režimu a zlepšování přirozené retenční schopnosti krajiny vč. urbanizovaných území,
- zajištění ochrany morfologie přirozených koryt vodních toků a ochrany všech typů mokřadů podle Ramsarské úmluvy,
- zlepšení hydromorfologických ukazatelů v korytech vodních toků a v údolních nivách,
- zlepšování kvality a stability vodních a na vodu vázaných ekosystémů,
- udržení a systematické zvyšování biologické rozmanitosti původních druhů, zachování či zlepšení migrační propustnosti vodních toků pro vodní a na vodu vázané živočichy,
- obnova a vytváření přírodních a přírodě blízkých biotopů (revitalizace), podpora přirozených ekologických procesů (samovolná renaturace),
- zajištění uplatňování a dodržování standardů zemědělského hospodaření týkající se ochrany životního prostředí (crosscompliance),
- zajištění ochrany a obnova trvalých porostů na březích vodních toků a rybníků v souladu s § 49 vodního zákona.

V dílčím povodí Dyje byly stanoveny následující konkrétní cíle:

V oblasti plánování

- zajištění podkladů o ekologické stabilitě území – Krajské úřady, odbory životního prostředí na městských úřadech (podklady ÚSES všech stupňů),
- pořídit pasport toků vhodných k revitalizaci (dokončit hydromorfologické mapování v celé ČR), stanovit prioritní oblasti s ohledem na aktuální podmínky – erozní ohrožení ploch, významně narušený hydrologický režim území, nízká ekologická hodnota území apod.,
- zajistit podklady o hydrologii řešeného území včetně vyhodnocení retenční schopnosti krajiny (stav niv, pramenných oblastí, stav koryt z hlediska rychlosti proudění vody, rozlivu apod.),
- stanovení environmentálních cílů s ohledem na ekologické nároky předmětů ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu, popř. zvýšení spolehlivosti environmentálních cílů uvedených v metodice Rosendorf a kol. 2020),

- zajištění dosažení environmentálních cílů stanovených s ohledem na ekologické nároky předmětů ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu“ (v návaznosti na metodiku Rosendorf a kol. 2020, zejména pro druhy, u nichž environmentální cíle vykazují vysokou míru spolehlivosti nebo u druhů vyžadujících zvýšenou pozornost).

V oblasti úpravy toků

- úpravy koryt ve smyslu renaturačního účinku – zřízení meandrového pásu odkupem pozemků, zvlnění trajektorie v rámci možností daného toku, zdrsnění koryta (snížení energie toku vody, úkryty pro živočichy, podpora mělkých koryt s možností rozlivu do zatravněné nivy - větší možnost výsadby dřevin v okolí toků),
- podpora retenční schopnosti navazujících ploch – niva, údolnice, prameniště (zatravnění, zřízení tůň, mokřadů, výsadba vhodných dřevin),
- zajistit řízené zaplavení nivy nebo její části, kde je to přípustné (přirozené nivy, zatravněné lokality apod.).

Předpokládá se naplňování těchto obecných cílů dosažením ostatních cílů dobrého stavu vod u všech útvarů povrchových vod.

IV.2. Návrh zvláštních a méně přísných cílů

Pro vodní útvary, které nedosáhly dobrého stavu či potenciálu, musí být v plánech povodí stanoveny zvláštní cíle ochrany vod, tzv. výjimky z dosažení cílů ochrany vod. V souladu s § 23a odst. 4 vodního zákona mohou být určeny zvláštní cíle ochrany vod, které spočívají v prodloužení lhůty pro dosažení cílů ochrany vod (tj. 22. prosince 2015, viz § 23a odst. 2 vodního zákona) za účelem postupného dosahování cílů, nebo ve stanovení méně přísných cílů ochrany vod. Zvláštní cíle ochrany vod lze podle § 23a odst. 10 vodního zákona určit pouze, pokud nedojde k trvalému vyloučení nebo ústupkům při dosahování cílů ochrany vod jako složky životního prostředí v jiných vodních útvarech ležících v téže oblasti povodí a jejich použití je v souladu s cíli ochrany životního prostředí. Pokud dojde ke zhoršení stavu vodního útvaru v důsledku okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány (jedná se např. o extrémní povodně, déletrvající suchá období či havárie), může být aplikována výjimka dle § 26 odst. 5 vodního zákona označená jako dočasné zhoršení stavu vodních útvarů. Dále dle § 23a odst. 7 vodního zákona dobrého stavu podzemních vod, dobrého ekologického stavu, dobrého ekologického potenciálu nebo předcházení zhoršování stavu útvaru povrchové nebo podzemní vody nemusí být dosaženo v důsledku nových změn fyzikálních poměrů v útvaru povrchové vody nebo změn hladin útvarů podzemních vod. Ke zhoršení stavu útvaru povrchové vody z velmi dobrého na dobrý může dojít v důsledku nových trvalých lidských činností.

Při stanovení zvláštních cílů ochrany vod pro útvary podzemních vod se v souladu s § 15 odst. 1 vyhlášky o plánování zváží vliv stavu útvaru podzemních vod na rozvoj společnosti, povrchové vody a související suchozemské ekosystémy, na regulaci vodních zdrojů, povodňovou ochranu a odvodnění území.

Prodloužení lhůt

Lhůta pro dosažení cílů ochrany vod (tj. 22. 12. 2015) může být v souladu s § 23a odst. 5 vodního zákona prodloužena pouze tehdy, pokud se neprojeví další zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru, při splnění těchto podmínek:

- a) není-li včasné dosažení cílů ochrany vod možné z nejméně jednoho dále uvedeného důvodu:
  1. míra požadovaného zlepšení může být z důvodů technické proveditelnosti dosažena pouze postupnými kroky, které přesahují tímto zákonem stanovené lhůty,
  2. dosažení požadovaného zlepšení v rámci tímto zákonem stanovené lhůty by bylo neúměrně nákladné,
  3. přírodní podmínky nedovolují včasné zlepšení stavu daného vodního útvaru v rámci tímto zákonem stanovené lhůty,
- b) prodloužení lhůty a důvody jejího prodloužení budou jmenovitě uvedeny a vysvětleny v plánu povodí a
- c) prodloužení lhůty bude omezeno na období maximálně dvou následujících aktualizací plánů povodí, s výjimkou případů, kdy přírodní podmínky jsou takové, že stanovené cíle ochrany vod nemohou být v těchto obdobích dosaženy.

Méně přísné cíle

Méně přísné cíle ochrany vod pro vybrané vodní útvary mohou být v souladu s § 23a odst. 6 vodního zákona stanoveny pouze tehdy, pokud jsou tyto vodní útvary ovlivněny lidskou činností do míry určené v souladu s § 25 odst. 1 písm. a) bodem 2 vodního zákona, nebo pokud jsou jejich přírodní podmínky takové, že by dosažení těchto cílů bylo neproveditelné nebo neúměrně nákladné, a pokud jsou splněny tyto podmínky:

- a) potřeby životního prostředí a sociálně ekonomické potřeby zajišťované takovou lidskou činností nemohou být dosaženy jinými prostředky, které by z hlediska životního prostředí byly významně lepší a nevyžadovaly by neúměrné náklady,
- b) pro povrchové vody bude dosaženo nejlepšího možného ekologického a chemického stavu při daných vlivech, kterým nebylo možné předejít v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění,
- c) pro podzemní vody bude dosaženo nejmenší možné změny oproti dobrému stavu podzemní vody při daných vlivech, kterým nebylo možné předejít v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění,
- d) nedojde k dalšímu zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru a
- e) stanovení méně přísných cílů ochrany vod a příslušné důvody budou jmenovitě uvedeny v plánu povodí a tyto cíle budou každých šest let přezkoumány.

Zároveň ve chvíli stanovení méně přísných cílů by mělo být jasné, že nemožnost dosažení environmentálních cílů je trvalého charakteru.

Dočasné zhoršení stavu

Dle § 26 odst. 5 vodního zákona dočasné zhoršení stavu vodních útvarů není porušením požadavků tohoto zákona, pokud je výsledkem okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány, zejména extrémních povodní a déletrvajících suchých období, nebo důsledkem okolností způsobených haváriemi, které nebylo možné rozumně předvídat, a budou-li splněny všechny následující podmínky:

- a) přijmou se všechna vhodná opatření s cílem předejít dalšímu zhoršování stavu a neustoupit od dosažení cílů ochrany vod podle § 23a odst. 1 vodního zákona u ostatních vodních útvarů neovlivněných uvedenými mimořádnými okolnostmi,
- b) podmínky, za kterých mohou být okolnosti označeny za mimořádné nebo rozumně nepředvídatelné, jsou uvedeny, včetně zavedení příslušných ukazatelů, v plánu povodí,
- c) opatření, která mají být přijata za takovýchto mimořádných okolností, jsou zahrnuta do programů opatření a neoslabí obnovu jakosti daného vodního útvaru po skončení mimořádných okolností,
- d) důsledky mimořádných nebo rozumně nepředvídatelných okolností se každoročně přezkoumají a s ohledem na důvody stanovené v § 23a odst. 5 a 6 vodního zákona se přijmou všechna proveditelná opatření s cílem obnovit v co možná nejkratším čase ve vodním útvaru stav, který byl před mimořádnou událostí,
- e) souhrn důsledků mimořádných okolností a opatření, která byla nebo mají být přijata v souladu s písmeny a) a d), se uvede v nejbližší aktualizaci plánu povodí.

Nové změny fyzikálních poměrů

Dle § 23a odst. 8 vodního zákona je zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchové nebo dobrého stavu útvaru podzemní vody podle odstavce 7 možné pouze na základě výjimky, kterou udělí vodoprávní úřad na základě žádosti při současném splnění těchto podmínek:

- a) jsou učiněny všechny schůdné kroky k omezení nepříznivých vlivů na stav vodního útvaru,
- b) důvody těchto změn nebo úprav vyplývají z nadřazeného veřejného zájmu, nebo pokud jsou přínosy pro životní prostředí a společnost při dosahování cílů podle odstavce 1 převáženy přínosy nových změn pro lidské zdraví, udržení ochrany obyvatel nebo udržitelný rozvoj a
- c) prospěšné cíle, které z těchto změn nebo úprav vodního útvaru vyplývají, nelze z důvodů technické neproveditelnosti nebo pro neúměrné náklady dosáhnout jinými prostředky, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší.

Bez udělení výjimky nelze záměr vedoucí ke zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu

útvary povrchových nebo podzemních vod povolit ani provést. Důvody pro udělení výjimky musí být uvedeny a vysvětleny v platném plánu povodí nebo v jeho nejbližší aktualizaci.

Přílohy:

Tabulka IV.2a - Výjimky z dosažení dobrého ekologického stavu/potenciálu podle složky kvality
(tabulka v příloze)

Tabulka IV.2b - Výjimky z dosažení dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod podle ukazatele
(tabulka v příloze)

Tabulka IV.2c - Výjimky z dosažení dobrého kvantitativního stavu útvaru podzemních vod (tabulka v příloze)

Tabulka IV.2d - Výjimky z dosažení dobrého chemického stavu útvaru podzemních vod (tabulka v příloze)

IV.2.1. Prodloužení lhůt (dle čl. 4, odst. 4 RSV)

Povrchové vody

Po provedení odhadu stavu k roku 2027 se ukázalo, že je nutné přes veškerou snahu ve většině vodních útvarů navrhnout výjimky. Požadavky na dosažení cílů jsou mnohdy vyšší nežli navržená opatření, respektive jejich předpokládané efekty. Přestože set opatření navržených v plánech dílčích povodí je navržen v maximální možné míře, zásadní jsou opatření legislativního rázu.

Pro většinu útvarů v nevyhovujícím stavu, respektive u nedosažených cílů či složek a na ně navázaných vlivů, byla použita výjimka prodloužení lhůt z důvodu technické proveditelnosti. Jedinou výjimku tvoří vodní útvary s nedosaženými cíli kvůli starým kontaminovaným místům, kde byla použita kombinace odůvodnění technické proveditelnosti a neúměrných nákladů. Jedná se o opatření, jejichž náklady se většinou pohybují ve stovkách milionů (v některých případech až miliard) korun a zároveň jsou technicky náročná a dlouhodobá.

Odůvodnění technická proveditelnost bylo aplikováno, jelikož:

- V současné době není zřejmé, zda maximální set opatření, který bylo možné navrhnout, povede k dosažení všech cílů.
- U látek obsažených na evropském seznamu všudypřítomných látek, u kterých se obecně předpokládá nejvýznamnější podíl vlivu atmosférické depozice, lze očekávat pozvolné zlepšování vlivem postupného zlepšování kvality ovzduší. Kvantifikace tohoto efektu ale není věrohodně proveditelná a zlepšující efekt předpokládáme v delším časovém horizontu.
- Realizace některých konkrétních opatření zejména z malých komunálních bodových i difuzních zdrojů je v současné době nákladově neúnosná, při promítnutí nákladů do cen stočného může vést k významnému znevýhodnění venkovských sídel, což je v přímém rozporu se snahou zabránit dalšímu vysídlování venkova do velkých aglomerací.
- Pro opatření na zlepšení hydromorfologického stavu nelze v současné době uspokojivě kvantifikovat efekt na biologické složky hodnocení stavu.
- Realizace opatření na zlepšení hydromorfologického stavu je v mnoha případech závislá na souhlasu soukromých vlastníků pozemků a individuálních právech uživatelů vod. Prozatím jen malá část navrhovaných opatření dosáhne úspěšné realizace.

Souhrnné informace o počtu aplikovaných výjimek k roku 2027 pro povrchové vody udávají tabulky IV.2.1a pro chemický stav a IV.2.1b pro ekologický stav.

Tabulka IV.2.1a - Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod - chemický stav

Kategorie	Počet útvarů povrchových vod	Použito prodloužení lhůt [počet VU]	Odůvodnění prodloužení lhůt [počet VU]		
			Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
řeky	116	53	53	0	0
jezera	14	0	0	0	0

Tabulka IV.2.1b - Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod - ekologický stav/potenciál

Kategorie	Počet útvarů povrchových vod	Použito prodloužení lhůt [počet VU]	Odůvodnění prodloužení lhůt [počet VU]		
			Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
řeky - přirozené	106	104	104	1	0
řeky - HMWB	10	10	10	0	0
jezera - HMWB	14	14	14	0	0

Podzemní vody

Při navrhování výjimek byly respektovány tyto principy:

- všechny útvary, které nedosáhly dobrého stavu k roku 2021, musí být značeny jako výjimky, a to i za předpokladu, že v roce 2027 dobrý stav bude dosažen,
- prodloužení lhůt jako typ výjimky je aplikováno pro všechny útvary, u kterých je dosažení dobrého stavu technicky proveditelné nebo z důvodů neúměrných nákladů,
- výjimka nižší cíle může být aplikována pouze pro ty útvary, kde je již v současné době zřejmé, že není možné trvale dosáhnout dobrý stav kvůli technické neproveditelnosti nebo z důvodů neúměrných nákladů,
- všechna tři odůvodnění výjimek (technická neproveditelnost, neúměrné náklady a přírodní podmínky) je možné použít jak pro prodloužení lhůt, tak pro nižší cíle,
- jeden útvar může mít zpravidla více typů výjimek podle vlivů, způsobujících nedosažení dobrého stavu, přičemž pro jeden typ vlivu může být použito více odůvodnění.

Kvantitativní stav

Oba dva v roce 2021 nevyhovující útvary podzemních vod jsou označeny jako výjimky – prodloužení lhůt a jako odůvodnění byla použita technická neproveditelnost (viz tabulka IV.3.1c). V případě těchto útvarů je technická neproveditelnost použita z důvodu, že dosud nebylo prokázáno dlouhodobé zaklesávání hladin podzemních vod a tudíž není jasné, jestli je potřeba další omezování odběrů. V případě kvartérního útvaru Kvartér soutokové oblasti Moravy a Dyje je navíc situace složitá v tom, že nároky na odběry nemají dopad na podzemní vodu jako takovou, ale na ekologický stav souvisejících povrchových vod (který je ovšem také ovlivňován užíváním povrchových vod). Nevyhovující křídový útvar - Ústecká synklinála v povodí Svitavy navíc patří mezi hluboké struktury, kde je z přírodních důvodů odezva opatření dlouhodobá, proto je u něj také odůvodnění přírodní podmínky.

Tabulka IV.2.1d - Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod - kvantitativní stav

Počet útvarů podzemních vod	Použito prodloužení lhůt [počet VU]	Odůvodnění prodloužení lhůt [počet VU]		
		Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
2	2	2	0	1

Chemický stav

Na rozdíl od 2. období plánů, kdy bylo prodloužení lhůt použito jen pro ty útvary, které pravděpodobně dosáhnou dobrého stavu k roku 2021, pro 3. období mají v dílčím povodí Dyje všechny útvary podzemních vod, které v roce 2021 nedosáhnou dobrého chemického stavu, výjimku prodloužení lhůt. V souvislosti s tím se i mění odůvodnění výjimek - pro všechny útvary sice zůstává technická neproveditelnost (neboť pro odůvodnění jsou možné pouze technická neproveditelnost, neúměrné náklady a přírodní podmínky), ale je použito i odůvodnění neúměrných nákladů. To se ale jen týká útvarů, kde je důvodem nedosažení jedno nebo více starých kontaminovaných míst. Pro ostatní vlivy zůstává pouze technická neproveditelnost (míra požadovaného zlepšení může být dosažena pouze postupnými kroky, které přesahují časové termíny). Ačkoliv část opatření by měla mít efekt již v roce 2027, dá se očekávat, že pro některé vlivy a útvary budou potřeba delší doba a případně i ještě další opatření. U zemědělského znečištění jsou to hlavně

pesticidy – každým rokem se objevují nové problematické aktivní látky, a ačkoliv pro většinu zakázaných nebo omezených pesticidů již došlo díky opatřením ke snížení jejich koncentrací v podzemních vodách, opatření na nové používané aktivní látky se teprve připravují. Dalším významným vlivem je atmosférická depozice, kde hlavně z hlediska polyaromatických uhlovodíků a některých kovů je potřeba realizovat opatření na různé zdroje (včetně lokálního vytápění).

Stejně tak pro všechno plošné znečištění, které jako významný vliv pro podzemní vody převažuje, je dalším důvodem zpoždění funkčnosti již zavedených opatření sucho, které bylo v dílčím povodí Dyje v období 2015–2020. Při delších suchých obdobích nedochází k vyplavování ani přebytků dusíku a jiných znečišťujících látek – ty se ukládají v půdě a tvoří tam „staré zátěže“.

Dalším specifickým případem jsou kvartérní podzemní vody v blízkosti větších řek (což je v dílčím povodí Dyje typické), kde kromě znečištění podzemních vod dochází při vyšších stavech povrchových vod k průniku kontaminantů z povrchových vod do podzemních. Tento průnik se umocňuje, pokud jsou tyto kvartérní podzemní vody používány – při vyšším čerpání pak dochází ke znečištění podzemních vod i v případě nízkých stavů.

Pokud v některých případech zůstává (jen pro některé nevyhovující ukazatele) vliv neznámý, nemohlo na něj být zatím navrženo jiné opatření než zjištění vlivu.

Ve všech výše uvedených případech se tedy dá předpokládat, že dosažení dobrého stavu se protáhne za rok 2027.

Kromě odůvodnění technické neproveditelnosti a neúměrných nákladů bylo v případě hlubokých geologických struktur (útvary Kuřimská kotlina, Dolnomoravský úval - jižní část a Ústecká synklinála v povodí Svitavy) použito také odůvodnění přírodních podmínek, kde je z tohoto důvodu odezva opatření dlouhodobá – tj. projeví se po roce 2027.

Tabulka IV.2.1c - Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod - chemický stav

Počet útvarů podzemních vod	Použito prodloužení lhůt [počet VU]	Odůvodnění prodloužení lhůt [počet VU]		
		Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
17	17	17	8	3

IV.2.2. Méně přísné cíle (dle čl. 4, odst. 5 RSV)

Povrchové vody

Výjimka méně přísné cíle není ve třetím plánovacím období pro povrchové vody uplatněna. Její uplatnění s odůvodněním technické neproveditelnosti se předpokládá v budoucnu, a to ve vodních útvarech s vlivem, který nelze snížit účinným a přiměřeně nákladným opatřením tak, aby bylo dosaženo cílů dobrého stavu. Stěžejní jsou v tomto směru vzájemné podíly vlivů, způsobující nedosažení cílů a k tomuto na druhé straně nadlimitní množství, které se má eliminovat. K některým vlivům v současnosti ještě stále chybí informace, jak s nimi pracovat, jak je vyčíslit, jakým opatřením je lze eliminovat na potřebnou míru, a zda to je vůbec reálné (emise z atmosférické depozice, potažmo z dopravy aj.). Nemalé množství uplatnění tohoto druhu výjimky budou nejspíše tvořit i majetkově neprůchodné návrhy opatření za účelem zlepšení hydromorfologie a na ní navázaných nevyhovujících biologických složek.

Podzemní vody

Výjimka méně přísné cíle nebyla v české části oblasti povodí Dunaje pro podzemní vody uplatněna. V České republice byla ve třetím plánovacím období uplatněna pouze v české části oblasti povodí Labe, a to v případě, kdy je antropogenní činnost (i bývalá) natolik rozsáhlá, že se nedá předpokládat (ať už z hlediska technické neproveditelnosti a/nebo neúměrných nákladů) její plná eliminace.

IV.2.3. Dočasné zhoršení stavu (dle čl. 4, odst. 6 RSV)

Za dočasné zhoršení stavu, které není porušením požadavků Rámcové směrnice, považujeme situace, které jsou výsledkem okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány, zejména extrémní povodně, déletrvající suchá období nebo havárie.

Pro povrchové ani pro podzemní vody nebyly výjimky méně přísné cíle ani pro kvantitativní, ani pro chemický stav stanoveny.

IV.2.4. Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4, odst. 7 RSV)

Vodoprávní úřad při vydávání povolení (§ 8, § 14 a § 15), souhlasu (§ 17) a závazného stanoviska (§ 104 odst. 9) chrání zájmy podle vodního zákona, kterými jsou mimo jiné i cíle ochrany vod stanovené v § 23a a v plánech povodí. Vodoprávní úřad tedy posuzuje i možnost zhoršení stavu záměrem dotčeného vodního útvaru. MZe vydalo v roce 2016 „Metodický pokyn sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství k posouzení možnosti vlivu záměru na stav dotčeného vodního útvaru při vydávání povolení, souhlasu a závazných stanovisek vodoprávních úřadů [§ 23a vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů]. Účelem tohoto pokynu je vyložit příslušná ustanovení vodního zákona a metodicky vést vodoprávní úřady a správce povodí.

V roce 2018 byl vydán další metodický pokyn „Metodický pokyn sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a sekce technické ochrany životního prostředí Ministerstva životního prostředí k posouzení možnosti vlivu záměru na stav dotčených vodních útvarů (primární posouzení) [§ 23a vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů]“. Tento metodický pokyn navazuje na výše uvedený metodický pokyn z roku 2016 a upravuje procesní postup při posuzování možnosti vlivu záměru na stav vodního útvaru, obsahuje také grafické znázornění základního scénáře. Účelem tohoto metodického pokynu je sjednocení a popis postupu při provádění primárního posouzení vlivu záměru na stav vodního útvaru, jehož cílem je určit, zda navrhovaný záměr může vést ke zhoršení stavu/potenciálu vodních útvarů nebo znemožnění dosažení dobrého stavu/potenciálu vodních útvarů.

Vodoprávní úřad zatím neudělil výjimku dle § 23a odst. 7 vodního zákona u žádného navrhovaného záměru. Rozhodnutí vodoprávních úřadů je možné procházet v Centrálním registru vodoprávní evidence (<http://eagri.cz/public/web/mze/voda/aplikace/centralni-registr-vodopravni-evidence.html>). Ve třetím plánovacím období byl sestaven seznam plánovaných infrastrukturních projektů, které mohou mít potenciálně vliv na stav/potenciál vodních útvarů a u kterých by tedy mohlo dojít k udělení výjimky dle § 23a odst. 7 vodního zákona (pouze v dílčím povodí Moravy a přítoků Váhu, v dílčím povodí Dyje takové projekty nejsou).

U povrchových a podzemních vod a chráněných oblastí není ve 3. plánovacím období výjimka z důvodů změn fyzikálních poměrů zatím uplatňována.